

60-cı illərin əvvəllərində televiziya da, əsasən, uşaq verilişlərində gülürüz, şəh, çilgün bir oğlan uşağı görünməyə başlayıb. Üzündə şeytan tükü varmış kimi onu kim görürmüşsə, dərhal ekran qarşısında sehrlənib qalarmış və özündən asılı olmadan simasında təbəssüm yaranarmış.

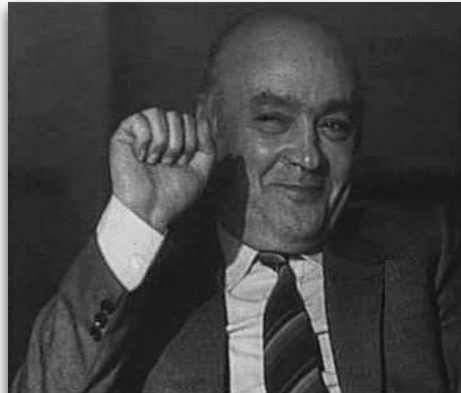
Yaşar Nurinin Buratinodan başlayan "macəraları"

Bir gün, iki gün... Bu oğlan efir ulduzuna çevrilməyə başlayır. Tamaşaçının gözü ekranda həmişə onu axtarır. Bu kim olar? – deyər dillərdə suallar dolur. Kimin oğludur, görəsən? Bəziləri deyir Fazil Səlayevə çox oxşayır, yəqin onun oğludur, digərləri tamam başqa bir sənətkarın oğludur, yaxud filan yazıçının qohumudur – deyir. Məktəblərdə həmyaşdamları özlərini ona bənzətməyə çalışırdılar, tellərini onun kimi darayır, onun mimikalarını yansılayırdılar. İllər keçir, televiziya ilk dəfə Buratino obrazı ilə çıxan və elə Buratino kimi simasından gülüş və səmimiyyət əksilməyən, tamaşaçısını da öz müsbət aurasına alıb aparən bu oğlan uşağı böyüdükcə daha çox efrirlərə yaraşır, daha çox arzu edilirdi. Böyüdükcə efrirdəki rolu da böyüyürdü, uşaq verilişlərindən böyük verilişlərinə keçirdi. İndi daha çox əyləncəli proqramlardakı səhnəciklərdə oynayırdı. O, tərəf müqabilləri olan böyük aktyorlardan zərrə qədər geri qalmırdı, hətta onların arasında belə fərqlənir, seçilməyə başlayırdı.

Məsələ sosiskada deyil e...

Artıq indiki İncəsənət və Mədəniyyət Universitetinin tələbəlik illəri arxada qalmışdı. Həmin cəlbədiçi, balaca oğlan kinolara çəkilirdi, teatr tamaşalarında oynayırdı, kifayət qədər tanınan və sevilən bir aktyor idi. 1982-ci ilin dekabr axşamında, o vaxtkı "Kommunist" nəşriyyatında işləyən dostu İlham Rəhimli ona zəng edirdi ki, sənə "əməkdar artist" fəxri adı verilib: "Qəzetdə siyahıda adını öz gözlərimlə oxudum, qəzet çapa gedir, sabah özün də görə bilərsən". Aktyor sevincindən sabahı gözləyib bilməyib, nəşriyyata gəlir. Çap prosesində olan qəzetin hazır sənəfini götürüb baxır və sənə mustuluğa bir fransız köynəyi məndə - deyir. Sonra birdən gözləri dolur, rəngi tutulur: "Yazıq atam neçə il səhnədə külüng vurdu, bir quru ada da həsrət qaldı". Səhər çalışdığı teatrda da onu hamı təbrik edirdi, amma axşamdan tutulan siması açılmırdı ki, açılmırdı. "Atam Vücudun halal pəyi mənə düşdü" - deyir. Teatr aləmində Vücut ləqəbi ilə tanınan aktyor onun atası Məmmədsadiq Nuriyev, onun oğlu isə hamının sevimlisi aktyor Yaşar Nuri idi. Bu həmin Məmmədsadiq Nuriyevdir ki, Musiqili Komediya, indiki Milli Dram Teatrlarında çalışmaq-la bəhəm, həm də çox sayda Azərbaycan filmlərində qısa, epizodik obrazlar canlandırır. Məsələn, "Uşaqılığın son gecəsi"ndə dostundan iki kilo sosiska təvəqqüsündə olan Davud obrazını xatırlayın. "Nə vaxt demisən ki, Davud, köpəyoğlu, al, bu iki kilo sosiskanı sənün üçün gətirmişəm. Özümün pulum var, alaram da, amma sən gətirsən, deyərəm dostum gətirib. Məsələ sosiskada deyil e, məsələ "vniimatelni" olmaqdadır". Sənətkarlar üç cür olur – birincilər xalqın da yaddaşında qalır, xalq artisti fəxri adını da qazanır. İkincilər nə xalqın yaddaşında qalır, nə də fəxri ad üzünü görürlər, üçüncülər fəxri ad üzünü görməyələr də

Serroz, səhnə sevgisi, dörd dəfə yayılan ölüm xəbəri

xalqın yaddaşında həmişəlik həkk olunurlar. Onların adı gələndə kimsə hər hansı bir obrazından sitat gətirməklə onu xatırlayır və xatırladır. Məmmədsadiq Nuriyev üçüncü kateqoriya aktyorlarından olub. Kinoda, səhnədə müxtəlif obrazlar oynayıb, istedadlı və məhsuldar olub, nə yazıq ki, əməyi layiqli qiymətini almayıb, amma bu günə qədər də yaddaşlarda var. Onun övladı Yaşar Nuriyə "əməkdar artist" fəxri adı verildəndə ona görə aktyor əvvəl sevinib, sonra kədəri sevincinə qarışdır ki, atam bu ada həsrət köçdü dünyadan.

Yaşarın doğuluşu, yaxud niyə məhz Yaşar...

Məmmədsadiq Nuriyevin xanımı Rəfiqə evdar qadın idi, evdə dörd körpəyə baxırdı. İndi o iki qız və Yaşar Nurinin qardaşı müxtəlif sahələrdə çalışırlar, müəllimə, tibb bacısı, mühəndis. 1951-ci ilin 3 sentyabrında dünyaya göz açan Yaşar sa meylini aktyorluğa salmışdı. Qəribədir, o vaxt "Sovetski"də böyüyən uşaqlar, ya "vor zakon" olmağı arzuladırlar, ya da sənətkar-aktyor, rejissor, bəstəkar. Yaşar da aktyor olmaq istədi. Bir dəfə oxuduğu 173 sayılı məktəbin həyatında futbol oynayırkən, topla məktəb pəncərəsinin şüşəsini qırılmışdı. Direktor tələb elədi ki, atan gəlsin və şüşənin pulunu ödəsin. Atası məktəbə gələndə isə direktor onu tanıyıb və aktyoru gülürlə qarşılayıb, pul da almadan yola salıb. Özü müsahibələrində bu barədə belə deyir: "Düşündüm ki, mənə kiçik xətamı, dələduzluğumu atama görə keçdilər, gərək mən də aktyor olam ki, böyüyəndə böyük xəta və dələduzluqlarımı da özümə görə keçsinlər. Özümə bələd idim axı". O vaxt Gəncə Teatrında işləyirdi, özü

də məhz Yaşar dünyaya gələndə "Yaşar" pyesində Əliqulunu oynayırdı Məmmədsadiq Nuriyev. Ona görə də əvvəlcə oğlunun adını Əliqulu qoymaq istəyib, sonra düşüüb ki, elə arzusunda olduğu qəhrəmanın öz adını qoysun – Yaşar.

Yaşadığı məhəllənin uşaqlarından fərqli olaraq, sakit, məktəbə vaxtında gedib-gələndə, yaxşı oğlan idi. 10-12 yaş olarmış, yenə atası ilə teatra gedib. "Toy kimindir?" tamaşasının başlanmasına bir neçə saat qalmış rejissor deyib ki, Qoşunun oğlu Tapdıq rolunu oynayan aktyor xəstələnib. Hər bir təklif verib. Aktyor İbrahim Hüseynov deyib ki, Məmmədsadiqin oğlu o rolu əzbər bilir, çünki bütün tamaşalara baxıb, icazə verin oynasın, baxın. Balaca Yaşar bu təklifə o qədər sevinib ki, bir saatın içində bilmədiyi yerləri də əzbərləyib və axşam tamaşada uğurla oynayıb. Nəsimə Zeynalova, Lütfuli Abdullayev, Bəşir Səfəroğlu, Münəvər Kələntərlili və atası ilə ilk dəfə bir səhnəyə çıxıb. 1972-ci ildə o vaxtkı İncəsənət İnstitutunda Rza Təhmasibin sinfini əla qiymətlərlə başa vurur. Zətan institut illərində onu artıq hazır aktyor bilirdilər. Uşaqılığından televiziya da çıxış etməyi onu həm populyarlaşdırmışdı, həm də ustalaşdırmışdı. Onu sevən tələbə yoldaşlarının, yəni qızların heç birinə fikir verməzdi gənc Yaşar, sadəcə, dodaqucu gülümsəyib keçərdi. Fikrində anasının bir sözü dolayırdı: "Gedib yada-yalana ilişərsən, bilmərik kimdir, nəçidir, gətirib salarlıq ailənin içinə. Sənə qızı da özüm seçəcəm". Elə də oldu. Anasının seçimi ilə Yaşar Konservatoriyada təhsil alan, Rəhimə adlı uzaq qohumlarından olan qızın izinə düşdü, bir gün, iki gün gedib-gəldi arxasınca. Bir gün qıza yaxın-

laşıb deyir: "Bilirsən, nə var, vaxt yoxdur ssenari qurmağa, bütün günü səhnədə ssenari ilə oynayırıq, evlənik, vəssalam". Yaşar Nuriyə hansı qız "yox" cavabı verərdi ki, Evləniklər. O illər Yaşar Nuri, artıq Tofiq Kazımovun dəvəti ilə Dram Teatrında işə başlamışdı. 55 manat məvacib alırdı. Orda ilk rolunu oynayırdı – vampir rolunu. Bəli, peşəkar səhnədə ilk rolu vampir olmuşdu. Ona görə sənətin vampirinə çevrildi.

Buratinodan Elçin müəllimə qədər

Teatrda yaratdığı obrazlar, aktyor oyununu barədə teatrşünas İlham Rəhimli belə deyir: "Səhnəyə gəlməyini xəbər vermək kimi bir fənd var. Bu, milli dramaturgiyamızda ən məşhur fənddir. Azərbaycan milli teatrları peşəkarlaşandan sonra aktyor teatrları olub. Seyrçi teatra ilk növbədə aktyora baxmağa gəlir. Bunu yaxşı bilən, bütün hüceyrələri ilə hiss edən aktyor da oynadığı epizodun səhnəyə çıxma vaxtı yetişəndə, qabaqcadan seyrcilərini xəbər-dar eləyir ki, bəs, arxayın olun, bu gün mən sizinləyəm. Aktyor tam əmin olmalıdır ki, tamaşaçı səsini eşitəcək, məhz onu-sevimli və istəklisi sənətcisini, onların intizarıyla gözləyir. Yaşar Nuri bu fənddən 25 ildən çoxdur ki, istifadə edir. Epizodun vaxtı yetişəndə aktyor həmən səhnəyə çıxır, bir-iki saniyə ləngiyir, pauza verir. Elə həmin məqamda səhnə arxasından həssaslıqla salonu dinləyir. Yalnız özünə bəlli olan hüdudacan gözləyir. Sonra ilk replikasını-sözünü ucadan deyir və yenə bir neçə saniyə salonu dinləyir. Həm də salonun psixoloji reaksiyasını bütün oynaqları ilə duyur. Tamaşaçılar arasındakı canlanma qulağına, hissələrinə çatır-çatmaz sözün əsl mənasında, səhnəyə şığıyib yerində "donur". Sürəklili alqışlar!

Seyrcilər rəğbətə, sevimli aktyorunu salamlayır. O isə "obrazdan çıxmadan" donmağıyla pərəstişkarlarının salamlarını alır. Alqış qoparıb, səhnədən getmək də Yaşara xas fənddir. Açıq desək, bu, ən çətin fəndlərdən biridir.

(davamı var)

Ramilə Qurbanlı